

แนวทางการจัดการเพื่อส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานมหาวิทยาลัยของรัฐ The Management Guidelines of Integrity and Transparency in Public Universities

สุภารัตน์ ฤกษ์อรุณทอง¹ ชาอวฤทธิ์ ชาอวสรงรัตน์² และรัชยา ภักดีจิตต์³

Suparat Rerkaroonthong¹ Chaowarit Chaowsangrat² and Ratchaya Pakdeejit³

¹ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรการจัดการสุขภาวะบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

^{2, 3} วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

¹ Doctor of Innovative Management Program , College of Innovation Management Rajamangala,
Rajamangala University of Technology Rattanakosin

^{2, 3} College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology Rattanakosin

E-mail: suparat.r@rmutr.ac.th, m_chaowarit@hotmail.com, Rachaya_pa@yahoo.co.th

Received: Jan 9, 2024; Revised: Feb 1, 2024; Accepted: Feb 5, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพรรณนากระบวนการการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานมหาวิทยาลัยของรัฐ 2) เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานมหาวิทยาลัยของรัฐ 3) เพื่อเสนอแนวทางการจัดการเพื่อส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานมหาวิทยาลัยของรัฐ การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 30 คน และการสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน

ผลการวิจัย 1) ด้านกระบวนการ พบว่ามหาวิทยาลัยของรัฐได้ให้ความสำคัญในกระบวนการการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานมหาวิทยาลัยของรัฐ มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงาน ตำแหน่ง หน้าที่ความรับผิดชอบ นโยบาย แผนงานและมาตรการ และกระบวนการการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสเป็นไปตามหลักการที่สำนักงาน ป.ป.ช. กำหนด 2) สภาพปัญหาการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานมหาวิทยาลัยของรัฐ พบว่าในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มีตัวชี้วัดที่คะแนนบรรลุค่าเป้าหมาย 85 คะแนน 1 ตัวชี้วัด คือ การปฏิบัติหน้าที่ (89.38) และตัวชี้วัดที่คะแนนต่ำกว่าค่าเป้าหมาย 85 คะแนน มี 9 ตัวชี้วัด เรียงลำดับจากน้อยไปหามาก ดังนี้ การเปิดเผยข้อมูล (58.63) การแก้ไขปัญหาการทุจริต (78.93) การใช้งบประมาณ (79.44) การใช้ทรัพย์สินของราชการ (79.85) การป้องกันการทุจริต (81.25) การปรับปรุงการทำงาน (82.79) ประสิทธิภาพการสื่อสาร (83.34) คุณภาพการดำเนินงาน (84.12) และการใช้อำนาจ (84.30) 3) แนวทางการจัดการเพื่อส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานมหาวิทยาลัยของรัฐ ประกอบด้วย 4 มิติ 21 แนวทาง มิติที่ 1 การวางแผน ประกอบด้วย การใช้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นเครื่องมือ การกำหนดแผนกลยุทธ์ การกำหนดแผนปฏิบัติงานประจำปี มิติที่ 2 การจัดองค์การ ประกอบด้วย ความเป็นพลวัต การกำหนดโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ การกำหนดเจตจำนงด้านคุณธรรมและความโปร่งใส การใช้หลักการบริหารสมัยใหม่ การบริหารบุคคลเป็นธรรมและโปร่งใส การปลูกฝังค่านิยม การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร การมีวัฒนธรรมบริการ การสร้างเครือข่าย มิติที่ 3 การนำ ประกอบด้วย การเป็นแบบอย่างของผู้นำ การแสดงจุดยืนด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของผู้นำ ความเด็ดขาดของผู้นำ การสร้างผู้สืบทอดอุดมการณ์ มิติที่ 4 การควบคุม ประกอบด้วย การสร้างระบบการตรวจสอบภายนอก การสร้างวัฒนธรรมการตรวจสอบภายใน การสื่อสาร การมีศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ และการมีส่วนร่วม

คำสำคัญ: แนวทางการจัดการ คุณธรรมและความโปร่งใส มหาวิทยาลัยของรัฐ

Abstract

The objectives of this research are 1) to describe the process of evaluating integrity and transparency in the implementation of public universities, 2) to analyze the problems in evaluating integrity and transparency in the implementation of public universities, 3) to propose management guidelines to promote integrity and transparency in public universities. This research is qualitative research which is conducted using document studies and interviews. Interviews consist of 30 in-depth interviewers and discussions of 7 experts.

Research results 1) In terms of process evaluation, it was found that the public universities were focusing on the importance of evaluating integrity and transparency in operations. There were based on the management structure, job assignment, duties and responsibilities, policies, plans and project activities. Then, the process of evaluating integrity and transparency is in accordance with the NACC Office. 2) There were some problems in assessing integrity and transparency in public university operations. It was found that in year 2022, there were 10 indicators. But there was only one indicator achieved higher than the target value (85 points). It was the performance of duties, gained 89.38 points. The 9 remaining indicators achieved lower than the target value (85 points). There were classified to (1) information disclosure 58.63 points (2) solving corruption problems 78.93 points (3) budget management 79.44 points (4) use of government property 79.85 points (5) anti-corruption 81.25 points (6) working improvement 82.79 points (7) communication efficiency 83.34 points (8) operational quality 84.12 points and (9) the exercise of power 84.30 points. 3) Management guidelines to promote integrity and transparency in the implementation of public universities. There were 4 dimensions and 21 guidelines, such as the first dimension is Planning. It is based on national strategy as a tool, by using strategic planning and setting the annual plan. The second dimension is Organizing. It is focusing on dynamic, clear structures and roles. Also intentional commitments with integrity and transparency were included. Using modern management principles were essential. Personnel management is fair and transparent. Cultivate core values, budget disclosure, service oriented and networking between departments were organized. The third dimension is Leading. leadership role models, demonstrating positioning on integrity and transparency, confident commitment leadership, creating inheritors of leadership ideals were applied. The fourth dimension is Controlling. It includes inspection systems, internal audit culture, effective communication, complaint center and participation.

Keywords: Management Guidelines, Integrity and Transparency, Public Universities

บทนำ

ตามที่รัฐบาลกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เพื่อขับเคลื่อนประเทศไทยอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล มุ่งเน้นสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม กอปรกับนโยบายการบริหารประเทศด้านที่ 11 การปฏิรูปการบริหารจัดการภาครัฐ และด้านที่ 12 การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งสะท้อนได้ว่า รัฐบาลให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity & Transparency Assessment: ITA) เป็นเครื่องมือเชิงบวกในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ เป็นกรอบในการจัดทำ แผนต่างๆ ให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และสอดคล้องกับแผนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ข้อ 1) ด้านการป้องกันและเฝ้าระวัง และข้อ 2) ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ (ชนิดา อาคมวัฒนะ, 2562)

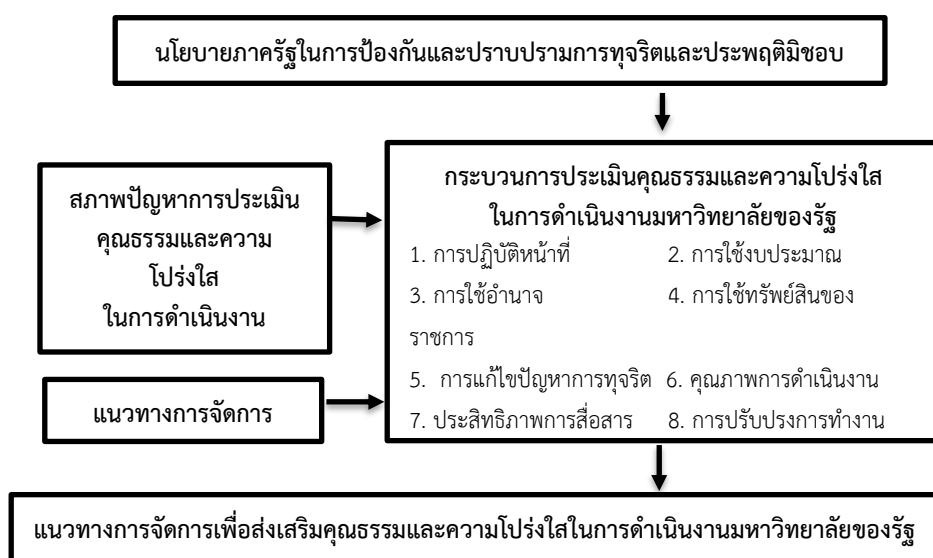
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ เป็นสถาบันอุดมศึกษาด้านวิชาชีพและเทคโนโลยี มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ที่สามารถตอบสนองต่อความคาดหวังของสังคม ภายใต้การกำกับติดตามการประเมินโดยสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม (พระราชบัญญัติ, 2548)

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ พบว่ามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ได้เข้าร่วมการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2565 มีผลคะแนนรวม 77.72 และปี พ.ศ. 2564 มีผลคะแนนรวม 86.03 จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน ซึ่งผลคะแนนปี พ.ศ. 2565 ลดลงคิดเป็นร้อยละ 9.66 ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาเรื่อง “แนวทางการจัดการเพื่อส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานมหาวิทยาลัยของรัฐ” อันจะนำไปสู่การเป็นองค์กรที่ดีครบในทุกมิติและเป็นต้นแบบในการศึกษาแก่หน่วยงานอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพรรณนากระบวนการการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานมหาวิทยาลัยของรัฐ
2. เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานมหาวิทยาลัยของรัฐ
3. เพื่อเสนอแนวทางการจัดการเพื่อส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานมหาวิทยาลัยของรัฐ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดการภาครัฐ

รัฐบาลมีนโยบายใช้โมเดลการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรมเพื่อพัฒนาประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ภาครัฐจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการทำงานใหม่ เพื่อให้เป็นที่พึงของประชาชนได้ ดังนี้ 1) เป็นภาครัฐที่เปิดกว้างและเชื่อมโยงกัน 2) เป็นภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง เน้นการทำงานเชิงรุก 3) เป็นภาครัฐที่มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย (สำนักงาน ก.พ., 2560)

แนวคิดการบริหารราชการตามหลักความโปร่งใส

ความหมายของความโปร่งใส (Transparency)

อัมมาร สยามวาลา (2547) ให้ความหมายว่า เป็นเครื่องมือที่สังคมจะป้องกันและรู้ถึงปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวงได้อย่างสะดวก เพื่อให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจต้องเปิดเผยล่วงหน้าถึงเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินใจ รวมไปถึงกระบวนการตัดสินใจและมาตรการที่จะวัดผลอันเนื่องจากการตัดสินใจนั้นๆ

Cucciniello, Porumbescu, and Grimmekhu-ijsen (2017, 12) ได้นิยามความโปร่งใสไว้ 2 แบบ คือ 1) เน้นการทำให้ข้อมูลเปิดเผยต่อสาธารณะภายนอกหน่วยงาน และ 2) การทำให้ข้อมูลเกิดการไหลลื่นที่ดีของข้อมูลจากคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่ง เป็นความโปร่งใสที่เกิดจากภายนอกเข้ามาสู่ภายในหน่วยงาน คนข้างนอกสามารถเข้าถึงและสังเกตว่าเกิดอะไรขึ้นในหน่วยงานได้ และความโปร่งใสจากล่างขึ้นไปสู่ข้างบน และจากบนลงมาถึงข้างล่าง หรือจากหัวหน้าไหลลงมาจากสายงานสู่ลูกน้อง

ประเภทของความโปร่งใส

David Heald (2006) ได้จำแนกความโปร่งใสใน 2 มิติ คือ

1) ความโปร่งใสเชิงทิศทาง จำแนกได้ 2 ทิศทาง คือ (1) ความโปร่งใสแนวตั้ง หมายถึง ความโปร่งใสจากบนลงล่าง และความโปร่งใสจากล่างขึ้นบน (2) ความโปร่งใสแนวนอน หมายถึง ความโปร่งใสจากภายในสู่ภายนอกและความโปร่งใสจากภายนอกสู่ภายใน

2) ความโปร่งใสในมิติความหลากหลาย จำแนกได้ 3 รูปแบบ คือ (1) ความโปร่งใสแบบเหตุการณ์กับกระบวนการ ความโปร่งใสแบบเหตุการณ์สามารถวิเคราะห์ได้ด้วยการสังเกตจากปัจจัยนำเข้า ผลผลิต และผลลัพธ์ (2) ความโปร่งใสแบบบอตติดกับทันเหตุการณ์ ความโปร่งใสแบบบอตติดเป็นการแสดงข้อมูลข่าวสารถึงกระบวนการพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในอดีต ความโปร่งใสแบบทันเหตุการณ์เป็นการแสดงข้อมูลที่กำลังเกิดขึ้น (3) ความโปร่งใสตามเอกสารที่ปรากฏกับความโปร่งใสที่บรรลุผลได้จริง

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ เป็นเครื่องมือการสะท้อนสุขภาวะขององค์กรในด้านคุณธรรมและความโปร่งใส มีการเก็บข้อมูลจาก 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน โดยเป็นบุคลากรภาครัฐทุกระดับที่ปฏิบัติงานมาไม่น้อยกว่า 1 ปี แสดงความคิดเห็นต่อคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงานใน 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ ตัวชี้วัดที่ 1 การปฏิบัติหน้าที่ ตัวชี้วัดที่ 2 การใช้งบประมาณ ตัวชี้วัดที่ 3 การใช้อำนาจ ตัวชี้วัดที่ 4 การใช้ทรัพย์สินของราชการ และตัวชี้วัดที่ 5 การแก้ไขปัญหาการทุจริต

ส่วนที่ 2 เก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก/ผู้รับบริการ ได้แสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของภาครัฐใน 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ ตัวชี้วัดที่ 6 คุณภาพการดำเนินงาน ตัวชี้วัดที่ 7 ประสิทธิภาพการสื่อสาร ตัวชี้วัดที่ 8 การปรับปรุงระบบการทำงาน

ส่วนที่ 3 แบบวัดการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะบนเว็บไซต์หลักของหน่วยงานใน 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ ตัวชี้วัดที่ 9 การเปิดเผยข้อมูล ตัวชี้วัดที่ 10 การป้องกันการทุจริต

ผลคะแนนระดับคุณธรรมและความโปร่งใสฯ มีค่าคะแนนระหว่าง 0-100 คะแนน โดยผลคะแนนตามเป้าหมายตัวชี้วัดประเด็นที่ 21 การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ให้หน่วยงานภาครัฐมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ 85 คะแนน (สำนักงานป.ป.ช., 2565)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยนี้ ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารระดับกลาง และผู้ปฏิบัติของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ประกอบด้วย 4 พื้นที่ คือ พื้นที่เพาะช่าง พื้นที่ศิลปกรรม จักรวรรดิ พื้นที่ศาลายา และพื้นที่วิทยาเขตวังไกลกังวล รวมทั้งสิ้น 30 คน และการสนทนากลุ่ม จำนวน 7 คน

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เกี่ยวกับแนวทางการจัดการเพื่อส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานมหาวิทยาลัยของรัฐ 2) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการสนทนากลุ่ม ตามวัน เวลา สถานที่ที่กำหนด ในระหว่างการสนทนากลุ่มผู้วิจัยจะทำการจดบันทึกข้อมูลไว้และรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสนทนานำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกมาจำแนกเป็นหมวดหมู่ แยกประเภท เรียงเรียงเฉพาะคำสัมภาษณ์ที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวคิดเพื่อหาข้อสรุป โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอข้อมูลการศึกษาเป็นเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. พรณาระบวนการการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานมหาวิทยาลัยของรัฐ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่ามหาวิทยาลัยของรัฐได้ให้ความสำคัญในกระบวนการการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานมหาวิทยาลัยของรัฐ ดังนี้ 1) ด้านโครงสร้างมีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงาน ตำแหน่ง หน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินงานการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสให้บรรลุเป้าหมาย 2) ด้านนโยบาย มีการกำหนดนโยบาย “ไม่รับของขวัญและของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy)” เพื่อขับเคลื่อนการป้องกันและแก้ปัญหาการทุจริต 3) ด้านแผนงานและ มาตรการ มีการกำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในแผนกลยุทธ์ 5 ปี (พ.ศ. 2565-2570) และแผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2566 4) ด้านกระบวนการการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส มีการดำเนินการตามเครื่องมือที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนด โดยเก็บข้อมูลจาก 3 เครื่องมือ คือ แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้เสียภายใน แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้เสียภายนอก และแบบวัดการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ

2. สภาพปัญหาการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานมหาวิทยาลัยของรัฐ

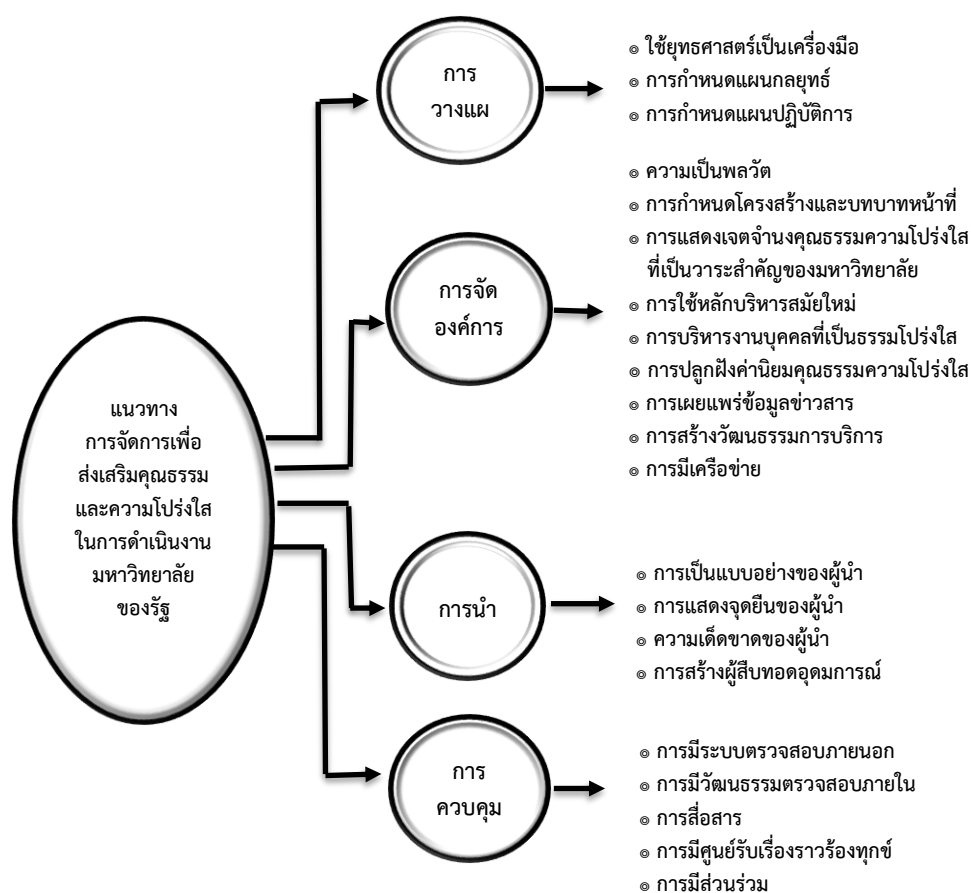
ค่าเป้าหมายการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ประเด็นที่ 21 การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ กำหนดผลการประเมินต้องผ่านเกณฑ์ 85 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน โดยเก็บข้อมูลจาก 3 ส่วน คือ จากแบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้เสียภายใน แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้เสียภายนอก และแบบวัดการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ

ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานมหาวิทยาลัยของรัฐประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มีตัวชี้วัดที่ผลคะแนนเป็นไปตามเป้าหมาย จำนวน 1 ตัวชี้วัด คือ 1) การปฏิบัติหน้าที่ มีผลคะแนน 89.38 คะแนน และตัวชี้วัดที่ผลคะแนนไม่เป็นไปตามเป้าหมาย จำนวน 9 ตัวชี้วัด คือ 2) การใช้งบประมาณ มีผลคะแนน 79.44 คะแนน พบว่าการรับรู้เกี่ยวกับงบประมาณของหน่วยงาน การเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมตรวจสอบการใช้งบประมาณมีน้อย การใช้งบประมาณไม่คุ้มค่า การจัดซื้อ

จัดจ้างมีการเอื้อประโยชน์ให้ผู้ประกอบการ 3) การใช้อำนาจ มีผลคะแนน 84.30 คะแนน พบว่าการประเมินผลการปฏิบัติงาน การมอบหมายงาน และการคัดเลือกบุคคลเพื่อให้สิทธิประโยชน์อย่างเป็นธรรมมีน้อย 4) การใช้ทรัพย์สินของราชการ มีผลคะแนน 79.85 คะแนน พบว่าขั้นตอนการขออนุญาตมีความสะดวกน้อย การรับรู้แนวปฏิบัติการขออนุญาตและการกำกับตรวจสอบเพื่อป้องกันการนำไปใช้ส่วนตัวมีน้อย 5) การแก้ไขปัญหาการทุจริต มีผลคะแนน 78.93 คะแนน พบว่าผู้บริหารยังไม่ให้ความสำคัญกับการต่อต้านการทุจริตภายในหน่วยงาน การทุจริตภายในยังไม่ได้รับการแก้ไข ไม่มีการทบทวนนโยบายหรือมาตรการป้องกันการทุจริตและนำไปจัดทำแผนงานและเผยแพร่ให้บุคลากรทราบ 6) คุณภาพการดำเนินงาน มีผลคะแนน 84.12 คะแนน พบว่าการให้บริการโปร่งใสเป็นไปตามขั้นตอนระยะเวลา มีน้อย มีความเท่าเทียมน้อย การให้ข้อมูลอย่างตรงไปตรงมามีน้อย 7) ประสิทธิภาพการสื่อสาร มีผลคะแนน 83.34 คะแนน พบว่า ช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลมีน้อย ข้อมูลที่ผู้รับบริการควรทราบมีน้อย 8) การปรับปรุงระบบการทำงาน มีผลคะแนน 82.79 คะแนน พบว่าไม่มีการปรับปรุงคุณภาพหรือพัฒนาการดำเนินงาน ไม่มีการสำรวจความพึงพอใจ ไม่เปิดโอกาสให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการให้บริการ 9) การเปิดเผยข้อมูล มีผลคะแนน 58.63 คะแนน พบว่าหน่วยงานไม่แสดงตำแหน่งการเผยแพร่ข้อมูลบนเว็บไซต์หลักหรือ Link URL ไม่ถูกต้อง ข้อมูลที่รายงานไม่สอดคล้องตามเกณฑ์การประเมิน 10) การป้องกันการทุจริต มีผลคะแนน 81.25 คะแนน พบว่าหน่วยงานไม่แสดงตำแหน่งการเผยแพร่ข้อมูลบนเว็บไซต์หลักหรือ Link URL ไม่ถูกต้อง และข้อมูลที่รายงานไม่สอดคล้องตามเกณฑ์การประเมิน

3. แนวทางการจัดการเพื่อส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานมหาวิทยาลัยของรัฐ

ผลการศึกษาสรุปได้ 4 มิติ 21 แนวทาง ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แนวทางการจัดการเพื่อส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานมหาวิทยาลัยของรัฐ

สรุปและอภิปรายผล

1. พรณนการะบวนกรการประเมิณคุณธรรมและความโปรงใสในการดําเนินงานมหาวิทยาลัยของรัฐ

ผลการศึกษาพบว่า มหาวิทยาลัยของรัฐมีการจัดสิ่งสนับสนุนการประเมินคุณธรรมและความโปรงใส ที่ประกอบการกำหนดโครงสร้างการบริหารงาน นโยบายส่งเสริม แผนงานและมาตรการเชิงนโยบายในการส่งเสริมคุณธรรมและความโปรงใสที่ชัดเจน และกระบวนการการประเมินคุณธรรมและความโปรงใสมีความสอดคล้องตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ศุภวัฒนากร วงศ์ธนวสุ และสุรียานนท์ พลสิม (2562) เรื่องระบบการประเมินคุณธรรม ความโปรงใสและธรรมาภิบาลของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในเกาหลีใต้ มาเลเซีย และสิงคโปร์ ที่พบว่ากรอบแนวคิดในแบบตรวจสอบสภาพความโปรงใสภายในบริษัทเบื้องต้น ประกอบด้วย 4 ประเด็นหลัก คือ 1) ประเด็นการยอมรับปฏิบัติตามกฎหมายป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน 2) นโยบายการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันและการให้สินบนของบริษัท 3) กระบวนการดำเนินงานและการบริหารงานภายในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันและการให้สินบนของบริษัท และ 4) กลไกกระบวนการหรือมาตรการเพื่อการติดตามและควบคุมการทำงานภายในบริษัท และสอดคล้องกับแนวคิดของ อัมพร อารังลักษณ์ (2565) เรื่อง ตัวชี้วัดหลักความโปรงใส ที่พบว่าการส่งเสริมความโปรงใสของหน่วยงาน ที่เน้นให้หน่วยงานดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่างๆ ที่ส่งเสริมให้องค์กรเพิ่มการเปิดเผยข้อมูลและพื้นที่ที่ทำให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลมากขึ้น เพื่อเป็นการสร้างความโปรงใสในองค์กรอย่างต่อเนื่อง

2. สภาพปัญหาการประเมินคุณธรรมและความโปรงใสในการดําเนินงานมหาวิทยาลัยของรัฐ

2.1 การปฏิบัติหน้าที่ พบว่ามหาวิทยาลัยของรัฐมีผลคะแนนเท่ากับ 89.38 คะแนน ซึ่งถือเป็นจุดแข็งที่ต้องส่งเสริมและรักษามาตรฐานไว้ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิเคราะห์ผลการประเมินคุณธรรมและความโปรงใสของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ (2566) พบว่าหน่วยงานให้ความสำคัญมากในเรื่องการปฏิบัติงานของบุคลากรในการให้บริการผู้มาติดต่อทั่วไปกับผู้มาติดต่อที่รู้จักส่วนตัวเป็นไปอย่างเท่าเทียมกัน

2.2 การใช้งบประมาณ พบว่ามหาวิทยาลัยของรัฐยังไม่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการทราบถึงแผนและการใช้งบประมาณ การใช้งบประมาณไม่คุ้มค่า ซึ่งสอดคล้องกับ วีระพงษ์ ก้านกึ่ง และชวนคิด มะเสนา (2560) ที่ศึกษาเรื่องสภาพปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 พบว่าปัญหาสำคัญของการบริหารงบประมาณ คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำแผนงบประมาณ แผนงาน/โครงการ และการจัดทำแผนการใช้งบประมาณ และสอดคล้องกับแนวคิดของ อัมพร อารังลักษณ์ (2565) เรื่อง ตัวชี้วัดหลักความโปรงใส ที่พบว่าความโปรงใสของการบริหารงบประมาณที่ให้ความสนใจกับการเปิดเผยข้อมูลด้านงบประมาณ การใช้จ่ายเงิน และการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานเนื่องจากเงินดังกล่าวได้มาจากภาษีประชาชนที่ต้องใช้จ่ายอย่างระมัดระวัง

2.3 การใช้อำนาจ พบว่าการประเมินผลการปฏิบัติงาน การมอบหมายงาน การคัดเลือกบุคลากรเพื่อให้สิทธิประโยชน์อย่างเป็นธรรมมีน้อย ซึ่งสอดคล้องกับมาตรการส่งเสริมคุณธรรมและความโปรงใสของมหาวิทยาลัยพะเยา (2565) ได้กำหนดประเด็นเพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาขึ้น คือ ผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานควรให้ความสำคัญอย่างมากต่อการกำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เข้ารับการศึกษา การศึกษาดูงาน หรือการให้ทุนการศึกษา รวมถึงการสับเปลี่ยนหมุนเวียนการคัดเลือกให้ทั่วถึงและครอบคลุมบุคลากรตามโครงสร้างและกรอบอัตรากำลัง

2.4 การใช้ทรัพย์สินของราชการ มหาวิทยาลัยมีขั้นตอนการขอยืมที่ไม่สะดวก ไม่ทราบแนวปฏิบัติ มีการขอยืมทรัพย์สินราชการอย่างไม่ถูกต้อง การกำกับตรวจสอบยังไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับมาตรการส่งเสริมคุณธรรมและความโปรงใสของมหาวิทยาลัยรามคำแหง (2566) มีประเด็นที่ต้องพัฒนา ได้แก่ บุคลากรในหน่วยงานบางรายมีการขอยืมทรัพย์สินของราชการไปใช้ปฏิบัติงานอย่างไม่ถูกต้อง บุคลากรในหน่วยงานบางรายยังไม่ทราบรายละเอียดที่ชัดเจนเกี่ยวกับการขอใช้ทรัพย์สินของทางราชการอย่างถูกต้อง หน่วยงานยังไม่มีมีการกำกับดูแลและตรวจสอบการใช้ทรัพย์สินของราชการเท่าที่ควร

2.5 การแก้ไขปัญหาการทุจริต พบว่ามหาวิทยาลัยของรัฐยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และไม่มั่นใจในระบบการร้องเรียนเรื่องทุจริต ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิเคราะห์ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ (2565) พบว่ายังไม่มีกรอบนโยบายหรือมาตรการป้องกันการทุจริตเพื่อนำไปจัดทำแผนงาน และเผยแพร่ให้บุคลากรภายในรับทราบ และการทุจริตภายในที่ยังไม่มีการแก้ไขรวมถึงบุคลากรภายในพบเห็นแนวโน้มการทุจริตที่จะเกิดขึ้นด้วย และสอดคล้องกับรายงานผลการวิเคราะห์ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสของมหาวิทยาลัยขอนแก่น (2565) พบว่ายังไม่มีกรอบการทุจริต การตรวจสอบการทุจริตและหรือการลงโทษทางวินัยเท่าที่ควร ไม่มีการนำผลการตรวจสอบของฝ่ายตรวจสอบภายในและภายนอกเรื่องการทุจริตเพื่อไปปรับปรุงความโปร่งใสในหน่วยงาน บุคลากรภายในหน่วยงานพบเห็นแนวโน้มการทุจริตที่จะเกิดขึ้น

2.6 คุณภาพการดำเนินงาน พบว่าเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานยังไม่เป็นไปตามขั้นตอน/ระยะเวลาที่กำหนด การให้ข้อมูลหรือการบริการยังไม่เพียงพอและไม่เท่าเทียม ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลการวิเคราะห์ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสของมหาวิทยาลัยขอนแก่น (2565) เสนอว่าควรมีการปรับปรุงและประชาสัมพันธ์ให้ผู้รับบริการรับรู้ในประเด็นของการปฏิบัติงานหรือการให้บริการอย่างเท่าเทียม การดำเนินงานคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก เจ้าหน้าที่ให้บริการเป็นไปตามระยะเวลาหรือขั้นตอนที่กำหนด และเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับสมบุรณ์ ศิริสรหิรัญ และคณะ (2559) ที่ศึกษาเรื่องการประเมินผลการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ พบว่า ด้านกระบวนการปฏิบัติงานภายในของ สช. มีการจัดทำรายละเอียดของกระบวนการปฏิบัติงานภายในองค์กร และจัดทำคู่มือการทำงานที่แสดงให้เห็นถึงขั้นตอนและกระบวนการทำงานต่างๆ ตั้งแต่ต้นจนจบเพื่อเป็นแนวทางในการทำงาน และมีการปรับปรุงผังการไหลของงานทุกครั้งเมื่อมีการปรับเปลี่ยนการบริหารงาน

2.7 ประสิทธิภาพการสื่อสาร พบว่ามหาวิทยาลัยของรัฐยังไม่เผยแพร่ข้อมูลอย่างชัดเจนเข้าถึงง่าย ไม่มีช่องทางที่หลากหลาย การชี้แจงและตอบคำถามยังไม่ชัดเจน และช่องทางให้ผู้มาติดต่อร้องเรียนการทุจริตยังไม่มีเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลการวิเคราะห์ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสของมหาวิทยาลัยขอนแก่น (2565) พบว่าควรมีการปรับปรุงการชี้แจงและตอบคำถามเมื่อมีข้อกังวลสงสัยเกี่ยวกับการดำเนินงาน การเผยแพร่ผลงานหรือข้อมูลที่สาธารณชนควรทราบที่เข้าถึงได้ง่าย ไม่ซับซ้อน มีช่องทางหลากหลาย

2.8 การปรับปรุงระบบการทำงาน พบว่ามหาวิทยาลัยของรัฐยังไม่มีปรับปรุงคุณภาพและขั้นตอนการปฏิบัติงานหรือให้บริการให้ดีและโปร่งใสมากขึ้น และยังไม่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้าไปมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการดำเนินงาน สอดคล้องกับรายงานผลการวิเคราะห์ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสของมหาวิทยาลัยขอนแก่น (2565) พบว่าควรปรับปรุงการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสีย มีส่วนร่วมในการปรับปรุงพัฒนาการให้บริการ การปรับปรุงวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติงาน การปรับปรุงการดำเนินงานให้มีความโปร่งใส และสอดคล้องกับรายงานการวิเคราะห์ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ (2565) พบว่าหน่วยงานควรนำเสนอผลงานที่แสดงให้เห็นถึงปรับปรุง การพัฒนาคุณภาพการดำเนินงาน และควรเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ควรจัดทำและเผยแพร่ช่องทางการติดต่อสอบถาม และช่องทางการรับฟังความคิดเห็นของผู้รับบริการ

2.9 การเปิดเผยข้อมูล พบว่ามหาวิทยาลัยของรัฐไม่แสดงตำแหน่งการเผยแพร่ข้อมูลบนเว็บไซต์หลักของหน่วยงาน และข้อมูลที่รายงานไม่สอดคล้องตามเกณฑ์การประเมิน ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2564) พบว่ามหาวิทยาลัยได้ดำเนินการปรับปรุงเว็บไซต์ ทำให้ไม่มีรายละเอียดของ Social Network ปรากฏบนเว็บไซต์หลัก และสอดคล้องกับการศึกษาของ Bayoud, et al. (2012) อธิบายว่า การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมที่มากขึ้นจะส่งผลต่อชื่อเสียงมากขึ้น และเป็นเครื่องมือสื่อสารที่จะปกป้องหรือยกระดับภาพพจน์และชื่อเสียงขององค์กร

2.10 การป้องกันการทุจริต พบว่ามหาวิทยาลัยของรัฐไม่แสดงตำแหน่งการเผยแพร่ข้อมูลบนเว็บไซต์หลักของหน่วยงาน และข้อมูลที่รายงานไม่สอดคล้องตามเกณฑ์การประเมิน ซึ่งสอดคล้องกับมาตรการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ (2566) พบว่าการบันทึก URL ไม่ถูกต้อง เนื่องจากการบันทึก URL ข้างกับตัวชี้วัด O40

3. แนวทางการจัดการเพื่อส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานมหาวิทยาลัยของรัฐ

จากผลการวิจัยสามารถสรุปแนวทางการจัดการเพื่อส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานมหาวิทยาลัยของรัฐ มีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 มิติ ได้แก่ การวางแผน การจัดการ การนำ และการควบคุม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Louis A. Allen (1958) พบว่า การบริหารองค์ประกอบที่สำคัญ คือ การวางแผน การจัดการ การนำ และการควบคุม

การวางแผน

การวางแผนเพื่อส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานมหาวิทยาลัยของรัฐ ประกอบด้วย 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ใช้ยุทธศาสตร์เป็นเครื่องมือ 2) มีการกำหนดแผนกลยุทธ์ที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ และ 3) มีการกำหนดแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานคุณธรรมและความโปร่งใสมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับรายงานการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2564) ที่เสนอมาตรการส่งเสริมการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสโดยให้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนและสอดคล้องกับเกณฑ์ประเมินที่ประกอบด้วยการกำหนดเป้าหมายของมหาวิทยาลัย มีการทำ SWOT analysis เพื่อพิจารณาศักยภาพของมหาวิทยาลัยและวิธีการที่จะไปให้ถึงเป้าหมายในอนาคต

การจัดการ

การจัดการเพื่อส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานมหาวิทยาลัยของรัฐ ประกอบด้วย 9 แนวทาง ดังนี้ 1) องค์การต้องมีความเป็นพลวัต 2) การกำหนดโครงสร้างบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน 3) การประกาศเจตจำนงด้านคุณธรรมและความโปร่งใสที่เป็นวาระสำคัญของมหาวิทยาลัย 4) การใช้หลักบริหารสมัยใหม่ 5) การบริหารงานบุคคลเป็นธรรมและโปร่งใส 6) การปลูกฝังค่านิยมคุณธรรมและความโปร่งใส 7) การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร 8) การสร้างวัฒนธรรมการบริการ 9) การมีเครือข่ายความร่วมมือ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อัมพร อารังลักษณ์ (2565) เรื่องตัวชี้วัดหลักความโปร่งใส ที่กำหนดกรอบการวัดความโปร่งใสใหม่ที่เหมาะสมกับองค์การสาธารณะไทย ได้แก่ กฎหมายที่ส่งเสริมการสร้างโปร่งใสขององค์การสาธารณะ ข้อมูลพื้นฐานที่ส่งเสริมความโปร่งใสขององค์การ ความโปร่งใสของการบริหารบุคลากร ความโปร่งใสของการบริหารงบประมาณ ความโปร่งใสของการบริหารการปฏิบัติงาน การจัดการ การนำเสนอและการใช้งานข้อมูลสาธารณะที่มีประสิทธิภาพและการส่งเสริมความโปร่งใสของหน่วยงาน และสอดคล้องกับการศึกษาของ ดาวรุ่ง วัชรินทร์รัตน์ และคณะ (2566) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมความโปร่งใสในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่าการส่งเสริมความโปร่งใสในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐต้องบริหารทั้งด้านงบประมาณ ด้านบริหารทั่วไป ด้านบริหารงานบุคคล รวมทั้งการบริหารด้านวิชาการ โดยการส่งเสริมความโปร่งใสในด้านความเปิดเผย ตรวจสอบได้ เข้าถึงข้อมูลได้ ความน่าเชื่อถือ กฎระเบียบ/นโยบาย สร้างมาตรฐาน และความรับผิดชอบ เมื่อส่งเสริมในด้านเหล่านี้แล้วจะส่งผลให้เกิดความโปร่งใสในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและสร้างความเชื่อมั่นให้กับสาธารณะชนได้

การนำ

การนำเพื่อส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานมหาวิทยาลัยของรัฐ ประกอบด้วย 4 แนวทาง ดังนี้ 1) การเป็นแบบอย่างของผู้นำ 2) การแสดงจุดยืนที่จริงจังในการบริหารงานด้วยคุณธรรมและความโปร่งใส 3) ความเด็ดขาด 4) การสร้างผู้สืบทอดอุดมการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ บรรจง พรหมจันทร์ และคณะ (2556) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล: กรณีศึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่าปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเกิดจากปัจจัยหลัก 2 ประการ คือ ปัจจัยภายในตัวเองจากการมีภาวะผู้นำและความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากร โดยเฉพาะ “ทรัพยากรบุคคล” หลักการบริหารที่สำคัญ ได้แก่ (1) เป็นต้นแบบในการประพฤติปฏิบัติทำความดี มีชีวิตพอเพียง ซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งจะเป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุคลากรดังกล่าวที่ว่า “สอนให้รู้ ทำให้ดู อยู่ให้เห็น แบบอย่างที่ดีย่อมอยู่เหนือคำสอนอื่นใด” (2) มีวิสัยทัศน์และกำหนดเป้าหมายสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดขึ้นกับบุคลากร (3) สร้างทีมงาน โดยเน้นทั้งงานและคน มีความเป็นธรรมเสมอภาคเป็นกลาง (4) มีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูง มีความอดทนต่อความรู้สึกที่ถูกต้องหรือที่ขัดต่อกฎระเบียบและวัฒนธรรม (5) มีความจริงใจยึดอุดมการณ์ในการทำงาน “บริหารแบบมีส่วนร่วม” และสอดคล้องกับรายงานการวิเคราะห์ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสของ

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต (2565) พบว่าบุคลากรในหน่วยงานมีความไว้วางใจในการบริหารงานของผู้บริหารมหาวิทยาลัยสวนดุสิต การดำเนินงานเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลและจริยธรรม มีมาตรการที่ดีในการบริหารจัดการ

การควบคุม

การควบคุมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานมหาวิทยาลัยของรัฐ ประกอบด้วย 5 แนวทาง ดังนี้ 1) ต้องมีระบบการตรวจสอบโดยหน่วยงานกำกับและตรวจสอบตามกฎหมาย 2) การสร้างวัฒนธรรมการตรวจสอบกันเองของผู้ปฏิบัติงาน 3) มีกระบวนการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ 4) มีศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ และ 5) กระบวนการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมตรวจสอบ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายคุณธรรมและความโปร่งใสมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2564) ที่กำหนดนโยบายคุณธรรมและความโปร่งใสให้ทุกส่วนงานในสังกัดทราบและถือปฏิบัติ 6 ด้าน ที่ประกอบด้วย ด้านความโปร่งใส ด้านความพร้อมรับผิด ด้านความปลอดภัยจากการทุจริตในการปฏิบัติงาน ด้านวัฒนธรรมคุณธรรมในองค์กร ด้านคุณธรรมการทำงานในหน่วยงาน และด้านการสื่อสารภายในหน่วยงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. มหาวิทยาลัยของรัฐควรมีการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่บรรจุอยู่ในแผนปฏิบัติการเป็นประจำทุกปี พร้อมทั้งการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดกิจกรรมเสริมสร้างอาวุธทางปัญญาให้กับบุคลากรและนักศึกษา
2. มหาวิทยาลัยของรัฐควรมีการจัดทำแผนงานด้านทรัพยากรบุคคลที่มุ่งเน้นพัฒนาบุคลากรในด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยบรรจุอยู่ในแผนกลยุทธ์ระยะกลางและแผนปฏิบัติการประจำปี
3. จากการวิจัยพบว่าหากมีเครือข่ายหรือความร่วมมือเป็นการสร้างความได้เปรียบให้แก่มหาวิทยาลัยของรัฐ ดังนั้น มหาวิทยาลัยของรัฐที่มีการบริหารงานภายใต้พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ. 2548 จึงควรมีการลงนามความร่วมมือในการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่ง เช่น การทำโครงการวิจัยตัวชี้วัดคุณธรรมและความโปร่งใสร่วมกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำแนวทางการจัดการเพื่อส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานมหาวิทยาลัยของรัฐที่ได้จากงานวิจัยนี้ไปทดลองใช้ในสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ และศึกษาต่อยอดผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการปฏิบัติ
2. การวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีสัมภาษณ์เชิงลึก การวิจัยครั้งต่อไปจึงควรใช้การวิจัยเชิงปริมาณร่วมด้วย เพื่อให้ได้มุมมองความรู้ที่หลากหลายมากขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใสตามเจตนารมณ์ของสำนักงาน ป.ป.ช. ต่อไป
3. ควรมีการศึกษาวิชาการไกล่เกลี่ยคุ้มครองความเป็นส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลเกิดความเชื่อมั่น การแสดงความเห็นก็จะเป็นไปตามความเห็นที่แท้จริง
4. จากการวิจัยพบว่าศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ เป็นกลไกหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุนคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานมหาวิทยาลัยของรัฐได้ การวิจัยครั้งต่อไปจึงควรมีการศึกษาวิชาการเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์และกระบวนการดำเนินงานที่เป็นอิสระ ซึ่งจะส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสให้มีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ชนิดา อาคมวัฒน์. (2562). การยกระดับการป้องกันการทุจริตและเกณฑ์การประเมิน ITA แบบใหม่“ITA ยุคใหม่ ประเทศไทย 4.0”. โครงการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการต่อต้านการทุจริต การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน และการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปี พ.ศ. 2562. จาก <http://www.psdg.mhest.go.th/km/2562/3.%20ita%2062.pdf>.
- दारुंग วัชรินทร์รัตน์ และคณะ. (2566). การบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมความโปร่งใสในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย, 5(1), 1-12.
- บรรจง พรหมจันทร์ และคณะ. (2556). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล: กรณีศึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ. 2548.(2548). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 122 ตอนที่ 6 ก. หน้า 19.
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2564). รายงานการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. สืบค้น 23 ตุลาคม 2566, จาก <https://ita.ku.ac.th/wp-content/uploads/data/2021/measure1.pdf>.
- มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2565). รายงานผลการวิเคราะห์ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565. สืบค้น 23 ตุลาคม 2566, จาก <https://strategy.kku.ac.th/docs/analysisreportita2566/>.
- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2564). นโยบายคุณธรรมและความโปร่งใสมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. สืบค้น 30 ตุลาคม 2566, จาก https://stri.cmu.ac.th/files/ita/cmu_ita2564.pdf.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์. (2566). โครงสร้างมหาวิทยาลัย. สืบค้น 1 สิงหาคม 2566, จาก <https://www.rmutr.ac.th/>.
- มหาวิทยาลัยพะเยา. (2565). มาตรการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสภายในหน่วยงาน. สืบค้น 20 กันยายน 2566, จาก <https://plan.up.ac.th/about-us/plan-info/detail/2>.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. (2566). รายงานการวิเคราะห์ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ในปี พ.ศ. 2565. สืบค้น 23 ตุลาคม 2566, จาก <https://www.bru.ac.th/wp-content/uploads/2023/04/O42analyze-ita.pdf>.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต. (2565). เจตจำนงสุจริตและมาตรการการบริหารงานด้วยคุณธรรมและความโปร่งใส ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565. สืบค้น 1 ตุลาคม 2566, จาก <https://ita.pkru.ac.th/hot-news/129-ebook-2564.html>.
- มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2566). มาตรการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสภายในหน่วยงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. สืบค้น 20 ตุลาคม 2566, จาก http://www.ita.ru.ac.th/ita_list/.
- มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์. (2565). รายงานการวิเคราะห์ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565. สืบค้น 20 ตุลาคม 2566, จาก <https://iau.wu.ac.th/wp-content/uploads/2023/04/O42-มาตรการส่งเสริม-ITA-2566-docx.pdf>.
- มหาวิทยาลัยสวนดุสิต. (2565). รายงานการวิเคราะห์ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565. สืบค้น 20 ตุลาคม 2566, จาก https://www.dusit.ac.th/home/wp-content/uploads/2023/02/SDU_ITA_2565.pdf.
- วีระพงษ์ ก้านกิ่ง และชวนคิด มะเสนะ. (2560). สภาพปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. วารสารราชธานีนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์, 1(1), 41-55.

- ศุภวัฒน์กร วงศ์ธนวิสุ และสุริยานนท์ พลสิม. (2562). ระบบการประเมินคุณธรรม ความโปร่งใส และธรรมาภิบาลของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในเกาหลีใต้ มาเลเซีย และสิงคโปร์. ขอนแก่น: วิทยาลัยปกครองท้องถิ่น.
- สมบูรณ์ ศิริสรหิรัญ และคณะ. (2559). การประเมินผลการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558.
- สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานบุคคล สำนักงาน ก.พ.. (2560). ระบบราชการไทยในบริบทไทยแลนด์ 4.0. สืบค้น 17 มกราคม 2567, จาก <https://www.ocsc.go.th/sites/default/files/document/thai-gov-system-context-thailand-4-0.pdf>.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2565) รายงานผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565. สืบค้นเมื่อ 8 สิงหาคม 2566, จาก <https://itas.nacc.go.th>.
- อัมมาร สยามวาลา. (2547). ศัพท์แสงว่าด้วยคอร์รัปชัน. เอกสารการประชุมติดตามนโยบายรัฐบาล “4 ปี ประเทศไทย” เนื่องในวันต่อต้านคอร์รัปชันแห่งสหประชาชาติ. 9 ธันวาคม 2547 ณ โรงแรมวินเซอร์สวิต, กรุงเทพมหานคร.
- อัมพร ชำรงลักษณ์. (2565). ความโปร่งใส: แนวคิด แนวปฏิบัติ และประเด็นถกเถียง. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- _____. (2565). ตัวชี้วัดหลักความโปร่งใส. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า. 84-92.
- Bayoud, N.S., Kavanagh, M., and Slaughter, G. (2012). Corporate Social Responsibility Disclosure and Corporate Reputation in Developing Countries: The Case of Libya. *Journal of Business and Policy Research*, 7(1), 131-160.
- Cucciniello, M., G. Porumbescu, and Grimmelikhuijsen. (2017) 25 years of transparency research: Evidence and future directions. *Public Administration Review*, 77(1), 32-44. DOI: 10.1111/puar.12685.
- Heald, D. (2006). “varieties of Transparency,” (pp.25-43), in C. Hood, & D. Heald, *Transparency: The Key to Better Governance?* London: British Academy.
- Louis A., Allen. (1958). *Management and Organization*. NY: McGraw-Hill Inc.

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (MPA)

เปิดรับสมัครนักศึกษา...

สำหรับ... บุคลากรภาครัฐที่ต้องการปรับวุฒิการศึกษา
บุคคลทั่วไปที่ต้องการเป็นข้าราชการ และข้าราชการส่วนท้องถิ่น
บุคลากรภาคเอกชนที่ต้องการเรียนรู้ด้านการบริหาร

เนื้อหาทันสมัย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน และนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง
เรียนรู้กับคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีคุณภาพและมากประสบการณ์
หลักสูตรได้รับการรับรองจาก สกอ.
มหาวิทยาลัยของรัฐ

จบตามระยะเวลา 1 ปีครึ่ง

สมัครเลยที่ >>> <https://www.rcim.in.th> 092-442-8000

